

Datum

21 mei 2019

Onderwerp

vaststellen bestemmingsplan 'Windmolenpark
Elzenburg-De Geer'

Uw kenmerk

DMS

Aantal bijlagen

div.

Wat adviseert het college te besluiten?

1. De zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan en het milieueffectrapport te beoordelen overeenkomstig de 'Nota zienswijzen en wijzigingen ontwerpbestemmingsplan, ontwerp omgevingsvergunningen en milieueffectrapport Windmolenpark Elzenburg-De Geer'
2. De wijzigingen aan te brengen ten opzichte van het ontwerp die zijn aangegeven in de 'Nota zienswijzen en wijzigingen ontwerpbestemmingsplan, ontwerp omgevingsvergunningen en milieueffectrapport Windmolenpark Elzenburg-De Geer'.
3. Het bestemmingsplan inclusief alle bijlagen, waaronder het milieueffectrapport, vast te stellen.
4. In te stemmen met de voorgestelde beleidswijziging over het stopzetten van het uitsterfbeleid voor bomen binnen het invloedsgebied van de windturbines, conform bijlage 2 bij dit raadsvoorstel en deze wijziging te publiceren.
5. Kennis te nemen van het feit dat de Crisis- en herstelwet op het project van toepassing is.
6. Geen exploitatieplan vast te stellen.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Het ontwerpbestemmingsplan, de ontwerp-omgevingsvergunningen en het milieu-effectrapport (MER) voor het windmolenpark hebben ter inzage gelegen van 7 maart 2019 tot en met 17 april 2019. Het ontwerpbestemmingsplan gaat uit van vier rechtstreeks bestemde windturbines en twee windturbines in een wijzigingsbevoegdheid. De twee ontwerp-omgevingsvergunningen (voor deelpark Raedthuys en deelpark gemeente) regelen de vergunningen voor de vier rechtstreeks bestemde windturbines.

We zijn nu toe aan de volgende stap in het proces van besluitvorming: de vaststelling van het bestemmingsplan en het definitief verlenen van de omgevingsvergunningen.

Alle argumenten zijn zorgvuldig afgewogen. Op basis hiervan kunt u een besluit nemen. In algemene zin kan worden gesteld dat wij een uiterst zorgvuldig planproces hebben doorlopen, gebaseerd op open communicatie, gedegen onderzoek met behulp van allerlei deskundigen en met volop inspraak van omwonenden en andere belanghebbenden. Om de omwonenden tegemoet te komen, hebben wij waarborgen opgenomen die verder gaan dan gebruikelijk. Daarmee denken wij een goede balans te hebben gevonden tussen enerzijds het algemene belang van onze energieopgave en anderzijds de andere onderwerpen van algemeen belang en de individuele belangen die hier spelen.

Toelichting procedure met toepassing van de coördinatieregeling

Alle hiervoor genoemde stukken lagen tegelijk ter inzage omdat we de coördinatieregeling toepassen (raadsbesluit d.d. 1 juni 2017). Iedereen kon tegelijkertijd zienswijzen indienen over het ontwerpbestemmingsplan, de ontwerp-omgevingsvergunningen en het MER. Als, en nádat u het bestemmingsplan heeft vastgesteld, verlenen wij vrijwel direct daarna de omgevingsvergunningen en leggen we alle vastgestelde stukken weer tegelijk ter inzage. Iedereen kan dan in één keer beroep instellen tegen de verschillende besluiten.

Het milieueffectrapport (MER), ligt ten grondslag aan zowel het bestemmingsplan als de omgevingsvergunningen. Want dit is een 'gecombineerd plan- en project-MER'. Bij uw besluit over het bestemmingsplan beslist u tegelijk ook over hoe u met de zienswijzen over het MER omgaat. Wij beslissen bij het verlenen van de omgevingsvergunningen ook tegelijk over hoe we met de zienswijzen over het MER omgaan.

In bijgevoegde 'Nota zienswijzen en wijzigingen ontwerpbestemmingsplan, ontwerp omgevingsvergunningen en milieueffectrapport Windmolenpark Elzenburg-De Geer' gaan we

in op alle zienswijzen: over het ontwerpbestemmingsplan, de ontwerp omgevingsvergunningen en het MER.

De 'Nota zienswijzen' maakt straks dus zowel onderdeel uit van uw besluitvorming over het bestemmingsplan als van onze besluitvorming over de omgevingsvergunningen.

Hoorcommissie bestemmingsplannen

Op 24 april 2019 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij de indieners van zienswijzen in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijzen mondeling toe te lichten. Zes indieners hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waaronder ook Het Bewonersplatform Berghem-Megen Haren Macharen. Het verslag van de hoorzitting is als bijlage toegevoegd.

Advies dorpsraad

De dorpsraad Megen, Haren Macharen heeft een schriftelijk advies uitgebracht over het ontwerpbestemmingsplan, de ontwerp-omgevingsvergunningen en het MER. Wij hebben onze reactie hierop opgenomen in de Nota zienswijzen. In dit raadsvoorstel gaan we ook in op de belangrijkste punten uit het advies van de dorpsraad.

Wat hebben we met de zienswijzen gedaan en hoe nu verder?

Sommige zienswijzen geven aanleiding het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen aan te passen. Ook ambtshalve zijn enkele aanpassingen wenselijk. Het bestemmingsplan is nu klaar om vast te stellen. Als u het bestemmingsplan vaststelt, verlenen wij vervolgens de omgevingsvergunningen.

Welk resultaat willen we bereiken?

We vragen u het bestemmingsplan vast te stellen. We streven naar daadwerkelijke realisatie van het windpark in 2021. Zodra het bestemmingsplan is vastgesteld en de omgevingsvergunningen zijn verleend, kunnen de (beoogde) exploitanten (Raedthuys en ESCOSS) ook de SDE-subsidie aanvragen indienen. Naar verwachting ontvangen de initiatiefnemers uiterlijk in april 2020 een subsidiebeschikking. We verwachten dat in 2020 ook het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen onherroepelijk worden. ESCOSS en Raedthuys houden in 2020 samen een aanbesteding om een concreet windturbinetype te kiezen. Ook de gesprekken met Enexis om in 2021 aan te kunnen sluiten op het elektriciteitsnetwerk zijn in volle gang. Exploitanten hopen het windpark in 2021 te realiseren.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1, 2.1 en 3.1 Het bestemmingsplan bevat extra (bovenwettelijke) regels om eventuele hinder voor omwonenden zo veel mogelijk te voorkomen. Deze regels zorgen voor extra bescherming.

Wij hebben een zorgvuldig planproces doorlopen waarin alle belangen zijn afgewogen. Wij zijn zo veel mogelijk tegemoet gekomen aan de zorgen en belangen van omwonenden en andere belanghebbenden. In bijlage 1 bij dit raadsvoorstel gaan wij hier uitgebreid op in. Dit aan de hand van de thema's geluid en slagschaduw.

1.2, 2.2 en 3.2 Het Inrichtingsplan Kwaliteitsverbetering is voldoende robuust, besproken met meerdere partijen en aangepast aan opmerkingen van die partijen.

Vanwege de eis in de provinciale Verordening Ruimte over 'Kwaliteitsverbetering van het Landschap' hebben wij een 'Inrichtingsplan Kwaliteitsverbetering Landschap' laten maken. De exploitanten dragen € 10.000 per opgestelde MegaWatt bij voor realisatie van dit Inrichtingsplan. Dit doen zij, conform de richtlijnen die de provincie hanteert voor onder andere de windlocaties bij de A16. In totaal is hierdoor minimaal € 140.000,- beschikbaar voor landschappelijke maatregelen 'ter verzachting' van het zicht op de windturbines. Deze begroting is de basis geweest voor het gemaakte Inrichtingsplan.

Het Inrichtingsplan zet in op twee maatregelen:

- De eerste maatregel is het versterken van de groene dorpsranden van Berghem, Haren, Macharen, het gehucht Harensbroek en de rand van Oss door middel van inzet van beplanting op gemeentegrond.
- De tweede maatregel is het verbeteren van de particuliere erfbepanting van erven direct in de visuele invloedssfeer van de windmolens¹.

Het plan is vanaf oktober 2018 vier keer in de klankbordgroep besproken. Naar aanleiding van hetgeen werd ingebracht, is het plan op verschillende onderdelen aangepast. Zo worden er geen knotwilgen meer toegepast, omdat deze de filtering van het zicht op de windmolens

¹ Eén particulier doet mee. Anderen zien hiervan af vanwege de langjarige instandhoudingsverplichting van de erfbepanting, die is gekoppeld aan medewerking aan een erfbepantingsplan.

onvoldoende voorkomen. De voorstellen voor het speelveldje in Haren zijn aangepast, omdat dit ook als evenementenveld wordt gebruikt, etc.

Wij hebben het Inrichtingsplan vlak voor de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan ook ter beoordeling aan de provincie voorgelegd. Het plan is door de provincie akkoord bevonden. Ondanks alle inzet daarvoor, blijkt uit de zienswijzen toch dat niet iedereen tevreden is met het eindresultaat. Wij gaan hier nader op in onder het kopje 'Wat zijn tegenargumenten of risico's?'

1.3 2.3 en 3.3 We leggen nu geen relatie met een mogelijk windpark bij Stijbeemden. Want hierover is nog geen bestuurlijk besluit genomen.

Omwonenden en de dorpsraad Megen Haren Macharen verwijzen naar de particuliere plannen voor een extra windpark bij Stijbeemden tussen Haren en Deursen. Zij vinden dat de gemeente beleid moet maken ten aanzien van 'insluiting' van woningen met andere windparken. Dit beleid moet volgens hen inhouden dat er een minimale afstand van 4 km tussen verschillende windparken komt. Dit om te voorkomen dat woningen volledig omgeven worden door windparken.

Wij geven in de Nota zienswijzen als reactie dat wij nu geen noodzaak voor 'insluitingsbeleid' zien. Voor een mogelijk windpark in de Lithse, Rosmalense en Geffense Polder loopt een verkennend onderzoek. Maar dit park ligt ver van windpark Elzenburg-De Geer vandaan. De enige andere kansrijke windmolenlocatie ligt bij Stijbeemden. Over het initiatief voor de locatie Stijbeemden is nog geen bestuurlijk besluit genomen. Niet duidelijk is dus hoe de gemeente hiermee omgaat. Mochten we hiermee verder gaan, dan zal interferentie tussen windpark Elzenburg-De Geer en windpark Stijbeemden sowieso een belangrijk punt van aandacht en onderzoek zijn. Er is dan niet zo zeer beleid nodig, maar een goede analyse van wat verantwoord is: Welke minimale afstand moeten we aanhouden? En daarop moeten we dan vervolgens (mede) onze besluitvorming over een mogelijk windpark bij Stijbeemden baseren: Gaan we wel met windpark Stijbeemden verder of niet? Maar bij de besluitvorming die nu aan de orde is over windpark Elzenburg-De Geer, speelt dit nog helemaal niet.

De aanwezigheid van windmolenpark Elzenburg-De Geer is straks een gegeven bij de beoordeling van de plannen voor windpark Stijbeemden.

4.1. Met het stopzetten van het uitsterfbeleid komt u tegemoet aan een aantal zienswijzen

Voor een aantal indieners van zienswijzen, het Bewonersplatform Berghem-MHM en de dorpsraad Megen Haren Macharen is het onbegrijpelijk dat de gemeente aan de ene kant een Inrichtingsplan maakt en geld uitgeeft aan extra beplanting om het zicht op de windmolens te filteren en aan de andere kant een uitsterfbeleid hanteert voor bomen in het gebied. Dit uitsterfbeleid houdt in dat, als bomen gekapt worden, er geen nieuwe bomen herplant worden op de locatie. Dit op grond van de Nota Landschapsbeleid 2015 en het Structuurplan bomen 2016.

Wij begrijpen het standpunt van omwonenden. In de klankbordgroep is hierover eerder ook gesproken. Concrete aanleiding was de kap van enkele populieren aan de Tussenrijtstraat, waarbij geen herplant was voorzien.

Wij stellen daarom nu een beleidswijziging voor. Wij stellen u voor om het uitsterfbeleid voor bomen in de Nota landschapsbeleid en het Structuurplan bomen 2016 voortaan buiten toepassing te laten voor het gebied zoals dit op bijlage 2 bij dit raadsvoorstel is aangegeven: het gebied binnen de invloedssfeer van de windturbines. Wij vinden het gerechtvaardigd dat het uitsterfbeleid niet langer geldt voor dit gebied, omdat de bestaande opgaande beplanting het zicht op de windmolens filtert vanuit verschillende gezichtspunten. Bij het opstellen van het uitsterfbeleid, is geen rekening gehouden met de windmolens. Het stopzetten van het uitsterfbeleid betekent dat binnen het aangegeven 'invloedsgebied' voortaan weer herplant kan worden. Voortaan geldt voor het gebied hetzelfde herplantbeleid als voor de beplantingsstructuren buiten het komgebied.

5.1 Het is wettelijk verplicht om in het raadsbesluit te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Vanwege een wettelijke verplichting vermelden we hier dat Hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Crisis- en herstelwet (CHW) op dit project van toepassing is. Dit omdat we te maken hebben met een project als bedoeld in bijlage I, categorie 1.2 (duurzame energieproject) van de CHW. Dit heeft gevolgen voor de beroepsprocedure: Er mag geen pro forma beroep worden ingediend. De beroepsgronden moeten direct in het beroepschrift worden opgenomen. Na afloop van de beroepstermijn kunnen de gronden niet meer worden aangevuld.

Met toepassing van artikel 2.4 van de Crisis- en herstelwet wijken we met het bestemmingsplan af van de Wet ruimtelijke ordening. De Wet ruimtelijke ordening laat een

voorlopige bestemming van maximaal 5 jaar toe. In het bestemmingsplan hebben we een voorlopige bestemming voor 25 jaar opgenomen voor de windmolens. Te zijner tijd kunnen we dan een nieuwe afweging maken.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

1.1 Ondanks de extra strenge eisen die de gemeente stelt, maken mensen zich zorgen over hun gezondheid en onevenredige hinder.

In bijlage 1 bij dit raadsvoorstel gaan wij hier uitgebreid op in. Dit aan de hand van de thema's geluid, slagschaduw en gezondheid.

2.1 De omwonenden en de dorpsraad zijn het op onderdelen niet eens met het Inrichtingsplan.

Het Bewonersplatform Berghem-MHM, de dorpsraad MHM en enkele andere indieners van zienswijzen hebben kritiek op de keuze voor het aanbrengen van extra beplanting langs de Megensebaan. Zij vinden dit een dure ingreep, waar alleen passanten iets van zien. Zij zien liever maatregelen voor de bewoners van het gebied.

De laanbepanting aan de Megensebaan draagt volgens ons wel bij aan een goede landschappelijke inpassing. Deze extra beplanting is van meerwaarde voor passanten en mensen die in het gebied verblijven/werken. Behalve vanuit de dorpsranden van Haren en Macharen (waar ook maatregelen worden getroffen), wordt op deze manier ook het zicht vanuit de stad Oss verbeterd. Het Inrichtingsplan is meermaals besproken in de klankbordgroep windenergie. De klankbordgroep heeft binnen het geldende tijdsbestek (tijdens 4 vergaderingen in de periode oktober- 2018 – februari 2019) geen alternatieve, gelijkwaardige plannen op gemeenteground kunnen aandragen voor het plan Megensebaan.

Ook het extern landschapsbureau en de landschapsarchitecten van de gemeente konden geen gelijkwaardig, vervangend alternatief vinden. Dit vonden en vinden wij geen probleem, want met het huidige totale inrichtingsplan nemen we in totaliteit veel maatregelen voor omwonenden om het zicht op de windmolens te 'verzachten'. Hierbij willen we het volgende opmerken:

- Op veel andere punten zijn we wel tegemoet gekomen aan de wensen van omwonenden.

- De gemeente neemt het langjarig onderhoud en beheer voor haar rekening. Deze (hoge) kosten drukken dus niet op het inrichtingsbudget. Dit is géén vanzelfsprekendheid.
- Natuur- en weidevogelmaatregelen worden niet uit het budget voor kwaliteitsverbetering van het landschap betaald. De meerderheid van de klankbordgroep wilde niet dat we het geld zouden uitgeven aan maatregelen voor natuur (weidevogels), maar aan landschappelijke maatregelen voor omwonenden. Voor natuur en weidevogels hebben we daarom als gemeente apart € 50.000 beschikbaar gesteld. Dit om omwonenden maximaal tegemoet te komen met een zo robuust mogelijk Inrichtingsplan.

In totaliteit zet de gemeente dus fors in op een goede landschappelijke inpassing voor omwonenden met inzet van substantiële bedragen. Daarnaast willen we het uitsterfbeleid voor bomen stopzetten binnen het invloedsgebied van de windturbines (wij verwijzen naar beslispunt 4). Wij hopen dat de omwonenden dit totaalpakket aan maatregelen als eindresultaat kunnen accepteren.

4.1 Hiermee komen we minder tegemoet aan cultuurhistorische belangen en belangen van weidevogels.

De consequenties van het in stand houden van de bestaande beplanting en bomenstructuur zijn beperkt en vinden wij aanvaardbaar. Bij het maken van het Inrichtingsplan hebben wij bovendien nadrukkelijk rekening gehouden met de belangen van weidevogels en cultuurhistorie. Dit door de nieuwe afscherpende beplanting met name te realiseren aan de randen van dorpskernen en niet in het open gebied.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

Plankosten

Met Raedthuys Windenergie B.V. is een anterieure overeenkomst gesloten. De plankosten voor het 'Raedthuysdeel zijn hiermee voor een groot deel gedekt. Niet alle kosten konden worden doorberekend. Dit project was het eerste windenergieproject, had een lange aanloop en kende een moeilijke start. Wij hebben ons extra ingespannen om de acceptatie bij inwoners en belanghebbenden, waaronder natuurorganisaties, te bevorderen.

Met ESCOSS wordt een opstalovereenkomst gesloten voor het gemeentelijk deel van het windpark. Hierin worden de plankosten op dezelfde manier verdisconteerd als bij Raedthuys.

Over de financiële stand van zaken van het totale project rapporteren wij u periodiek tijdens de reguliere begrotingscyclus.

Financiële participatie

1. Stortingen in duurzaamheidsfonds

In dit plan voor windpark Elzenburg-De Geer is financiële participatie door en voor inwoners opgenomen, conform de eerdere afspraken daarover met de gemeenteraad. Met Raedthuys is, conform uw raadsbesluit van 14 december 2017, een participatieovereenkomst gesloten. Raedthuys draagt 25% van de waarde van het 'bouwrecht' over aan de gemeente. Om welk bedrag het concreet gaat wordt berekend 'bij het bijna bereiken van financial close'. Want dan staan zaken als de turbinekeuze, de hoogte van het subsidiebedrag en de rente waartegen geld kan worden geleend, vast. Het geld wordt in een duurzaamheidsfonds gestort. ESCOSS stort 100% van de nettowinst in het te vormen duurzaamheidsfonds.

Over het te vormen duurzaamheidsfonds ontvangt u in het najaar van 2019 een separaat raadsvoorstel.

2. Omgevingsfonds

Na uw besluitvorming over het bestemmingsplan houdt de klankbordgroep op te bestaan en zal er een 'omgevingsraad' worden opgericht. Deze omgevingsraad bestaat behalve uit omwonenden, ook uit de exploitanten van het windpark. In de omgevingsraad worden, 'als goede burens', afspraken gemaakt over, onder andere, de inrichting van het omgevingsfonds en het beheer daarvan. Per opgewekte Mwh wordt € 0,50,- in dit fonds gestort door exploitanten. De omgeving zal bepalen waar het geld aan wordt uitgegeven. De 'omgevingsraad' treft vanaf september 2019 de eerste voorbereidingen voor het oprichten van dit fonds, met ondersteuning van de Nederlandse Vereniging Omwonenden van Windturbines (NLVOW). Wij betalen de NLVOW voor deze professionele ondersteuning. De 'omgeving' denkt (samen met de NLVOW) ook na over beheer van het fonds. Beheer en uitgaven blijven bij de omgeving. De gemeente heeft hierin geen rol.

3. Obligaties

Conform haar businessplan werkt ESCOSS, samen met ECO, nog een voorstel uit over de wijze waarop obligaties met een redement van waarschijnlijk 6% in de markt worden gezet.

De bedoeling is kleine participaties van € 250,- uit te geven zodat deelname voor veel mensen mogelijk is.

b. Communicatie

Na de vaststelling van het bestemmingsplan publiceren wij het vaststellingsbesluit in het weekblad Oss Actueel, de Staatscourant en op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl.

Zoals gebruikelijk bij iedere vervolgstap voor het windpark verschijnt er ook een redactioneel artikel in Oss Actueel en lichten we de besluitvorming toe op www.oss.nl/windpark en in een digitale nieuwsbrief (ca 300 abonees).

De dorpsraad en diegenen die een zienswijze hebben ingediend, zullen worden geïnformeerd over de vaststelling van het bestemmingsplan.

c. Uitvoering

Na vaststelling wordt het bestemmingsplan met bijbehorende stukken, tegelijk met de dan ook verleende omgevingsvergunningen, en het MER, gedurende zes weken ter inzage gelegd. Er is dan de mogelijkheid om beroep in te stellen bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen zowel het bestemmingsplan als de omgevingsvergunningen en het MER. Tevens bestaat de mogelijkheid om een verzoek om voorlopige voorziening in te dienen bij de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De indieners van een zienswijze worden persoonlijk op de hoogte gesteld van deze mogelijkheden.

d. Overlegd met

We hebben met een groot aantal partijen overlegd:

Extern: De klankbordgroep windenergie, Raedthuys Windenergie B.V., ESCOSS, ECO, Pondera Consult, Antea Group, geluidbureau M+P, etc.

Intern: RO, LWE, VG, PM, P&C, SRO, VTH.